ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 1480
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 262
Ημερομ. Κατάθεσης: 17/11/2026

ΣΥΡΙΖΑ
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ

Αθήνα, 17 Νοεμβρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Θέμα: «Κυβερνητική ομολογία: Ο δημοσιονομικός χώρος δεν είναι ανελαστικός, τα 2,2 δισ. ευρώ δεν αποτελούν ανυπέρβλητο ταβάνι - Δώστε τα έγγραφα επικοινωνίας με την Κομισιόν, διεκδικήστε τη διεύρυνση του "χώρου" για να επιστρέψετε τα πλεονάσματα στην κοινωνία»

Η κυβέρνηση προχώρησε σε μια εξαιρετικά σημαντική ομολογία από το βήμα της Βουλής, κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου για τα οικονομικά μέτρα που εξαγγέλθηκαν στη ΔΕΘ. Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών αναγνώρισε ότι ο διαθέσιμος δημοσιονομικός χώρος μπορεί να διευρύνεται.

Η παραδοχή αυτή έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την επιχειρηματολογία που η κυβέρνηση προέβαλλε επί μήνες, παρουσιάζοντας τα 2,2 δισ. ευρώ ως απόλυτο και ανυπέρβλητο δημοσιονομικό όριο.

Επικαλούμενη τους ευρωπαϊκούς δημοσιονομικούς κανόνες, απέρριπτε τις προτάσεις για πρόσθετες κοινωνικές παρεμβάσεις, υποστηρίζοντας ότι δεν υπάρχουν περιθώρια για μεγαλύτερη ενίσχυση των εισοδημάτων και ουσιαστικότερη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των νοικοκυριών.

Η κυβερνητική ομολογία εγείρει συγκεκριμένα ερωτήματα για την επικοινωνία που είχε η κυβέρνηση επί του θέματος με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τις δυνατότητες που έχει αξιοποιήσει και εκείνες που έχει αφήσει ανεκμετάλλευτες.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 προβλέπει συγκεκριμένο τρόπο υπολογισμού των καθαρών δαπανών, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την επίδραση των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στα έσοδα (Discretionary Revenue Measures – DRM), καθώς και των έκτακτων και προσωρινών μέτρων (one-off and other temporary measures).

Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών συνδέεται άμεσα με τις επιλογές φορολογικής και δημοσιονομικής πολιτικής κάθε κυβέρνησης, στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών κανόνων.

Άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν προχωρήσει σε παρεμβάσεις για την αύξηση των δημοσίων εσόδων από το τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα, ενώ έχουν αξιοποιήσει και στοχευμένες φορολογικές ελαφρύνσεις.

Για παράδειγμα, η Αυστρία, η Ιταλία και η Σλοβενία έχουν υιοθετήσει πρόσθετα φορολογικά μέτρα στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Αντίστοιχα, άλλες χώρες έχουν εφαρμόσει μειώσεις έμμεσων φόρων σε συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών.

Έως τις 13 Νοεμβρίου 2026, τρεις χώρες της Ε.Ε. είχαν εφαρμόσει (εκ νέου) προσωρινή μείωση του ΦΠΑ στα τρόφιμα -η Κύπρος σε 0% για επιλεγμένα βασικά είδη, η Λετονία από 21% σε 12% για ψωμί, γάλα, πουλερικά, και αυγά, η Σουηδία από 12% σε 6%- ενώ η Αυστρία μείωσε σε μόνιμη βάση τον ΦΠΑ σε βασικά τρόφιμα από 10% σε 4,9%. Δύο χώρες, η Ισπανία και η Πολωνία, μείωσαν προσωρινά τόσο τον ΦΠΑ όσο και τον ΕΦΚ στη βενζίνη και το ντίζελ κίνησης. Συνολικά, 17 χώρες μείωσαν προσωρινά τον ΕΦΚ στη βενζίνη ή το ντίζελ κίνησης -Αυστρία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σουηδία και Τσεχία. Ο αριθμός ανεβαίνει σε 18 αν συμπεριλάβουμε τη Βουλγαρία, που μηδένισε προσωρινά τον ΕΦΚ στο υγραέριο και το φυσικό αέριο κίνησης.

Τα μέτρα πρόσθετης φορολόγησης μπορούν να δημιουργήσουν δημοσιονομικά περιθώρια, ενώ οι μειώσεις φόρων απαιτούν την αντίστοιχη δημοσιονομική κάλυψη. Και στις δύο περιπτώσεις, πρόκειται για συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές που πρέπει να εξετάζονται με βάση τους ισχύοντες ευρωπαϊκούς κανόνες.

Στο άρθρο 2 παρ 2, στο σημείο 13 και στο σημείο 42 του Κανονισμού 1263/2024 περιγράφεται ρητά ότι τα Διακριτά Μέτρα Εσόδων μειώνουν σχεδόν ισόποσα την καθαρή ετήσια μεταβολή δαπανών και εξ αυτού μειώνουν εξίσου ισόποσα (μετά από διαίρεση τους με τις καθαρές δαπάνες του προηγούμενου έτους προσαρμοσμένες στην ονομαστική πληθωρισμένη ανάπτυξη) τον δείκτη της απόλυτης μεταβολής καθαρών δαπανών, που αποτελεί κριτήριο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το Αναθεωρημένο Σύμφωνο Σταθερότητας εξασφαλίζοντας πρόσθετο δημοσιονομικό χώρο.

Όπως ισχύει για κάθε κράτος μέλος, αν η ελληνική κυβέρνηση είχε επιλέξει να αποκομίσει έσοδα λίγο παραπάνω από το 1% του ΑΕΠ, παρεμβαίνοντας σε τομείς όπου καταγράφονται υπερκέρδη εν μέσω της κρίσης, θα είχε επίσης ένα περιθώριο περίπου ισόποσο για την ελάφρυνση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Σειρά χωρών της Ε.Ε. προέβλεψαν το 2026 γενναίες εφάπαξ έκτακτες δαπάνες για να απαντήσουν στην κρίση ακρίβειας. Οι δαπάνες αυτές, ορισμένες στο Σύμφωνο Σταθερότητας ως One-Off Expenditure Measures, βρίσκονται εκτός του υπολογισμού του δείκτη του Αναθεωρημένου Συμφώνου Σταθερότητας [Στο άρθρο 2 παρ 2 και στο σημείο 13 του Κανονισμού 1263/2024 περιγράφεται ότι οι έκτακτες δαπάνες (one off expenditure) αφαιρούνται από τον υπολογισμό του δείκτη καθαρής μεταβολής δαπανών] και οι χώρες τις πραγματοποιούν ελεύθερα -εντός του συμφωνημένου πλαισίου- εφόσον έχουν ανάγκη να καλύψουν έκτακτες ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας στη διάρκεια οικονομικών κρίσεων. Η Ελλάδα δεν έχει αξιοποιήσει, πάρα μόνο στο ελάχιστο το 2024-2025, αυτό το εργαλείο του Συμφώνου Σταθερότητας και δεν έχει κάνει καθόλου χρήση της πρόνοιας το 2026.

Η ελληνική κυβέρνηση οφείλει, λοιπόν, να εξηγήσει και να παρουσιάσει ποιες αντίστοιχες δυνατότητες έχει εξετάσει, ποιες έχει διεκδικήσει και με ποια αποτελέσματα.

Το ερώτημα αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία υπό το βάρος των υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων της Γενικής Κυβέρνησης.

Η κυβέρνηση οφείλει, επίσης, να παρουσιάσει την απόκλιση των πραγματοποιούμενων και προβλεπόμενων πρωτογενών πλεονασμάτων από τους επίσημους στόχους που έχουν υποβληθεί στο Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό-Διαρθρωτικό Σχέδιο, καθώς και τη σχέση της απόκλισης αυτής με την πορεία των καθαρών δαπανών και τις δυνατότητες πρόσθετων παρεμβάσεων.

Για το 2023 προβλεπόταν στον Προϋπολογισμό πρωτογενές πλεόνασμα 1,1% επί του ΑΕΠ και τελικά διαμορφώθηκε στο 2,1% επί του ΑΕΠ. Για το 2024 προβλεπόταν αντιστοίχως 2,1% επί του ΑΕΠ και τελικά έφτασε στο 4,8% επί του ΑΕΠ. Για το 2025 προβλεπόταν 2,4% επί του ΑΕΠ και τελικά έκλεισε στο 4,9% επί του ΑΕΠ.

Στο εννεάμηνο του 2026, το πρωτογενές αποτέλεσμα έχει ήδη φτάσει τα 11,1 δισ. ευρώ, δηλαδή στο 4,2% επί του εκτιμώμενου ΑΕΠ του 2026 (262 δισ. ευρώ). Με πολύ συντηρητικές εκτιμήσεις, το πρωτογενές πλεόνασμα για το σύνολο του 2026 θα κινηθεί ξανά σε συνταρακτικά επίπεδα, μεταξύ 4,5% και 4,9% επί του ΑΕΠ.

Η ανάγκη για πλήρη ενημέρωση είναι επιτακτική ενόψει της συζήτησης και ψήφισης του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2027.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία έχει καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις για την επιστροφή μεγαλύτερου μέρους των πλεονασμάτων στην κοινωνία: Επαναφορά της 13ης σύνταξης, καταβολή του 13ου μισθού στο Δημόσιο, προσωρινό μηδενισμό του ΦΠΑ στα βασικά τρόφιμα και στα φάρμακα, μείωση

του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα καύσιμα και ουσιαστική ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος.

Η κυβέρνηση καλείται να απαντήσει εάν έχει εξετάσει τη χρηματοδότηση αυτών ή αντίστοιχων παρεμβάσεων μέσω πρόσθετων δημοσίων εσόδων και άλλων δημοσιονομικά επιτρεπόμενων επιλογών.

Κυρίως, οφείλει να αποκαλύψει τι ακριβώς έχει συζητήσει με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τι ζήτησε, τι πέτυχε, τι απορρίφθηκε, τι δεν διεκδίκησε.

Επειδή η κυβέρνηση παρουσίαζε επί μήνες τα 2,2 δισ. ευρώ ως απόλυτο δημοσιονομικό όριο, ενώ πλέον αναγνωρίζει ότι ο δημοσιονομικός χώρος αποτελεί αντικείμενο διαρκούς διαπραγμάτευσης.

Επειδή οι ευρωπαϊκοί δημοσιονομικοί κανόνες προβλέπουν συγκεκριμένο τρόπο αντιμετώπισης των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στα έσοδα και των έκτακτων δημοσιονομικών παρεμβάσεων.

Επειδή άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν αξιοποιήσει φορολογικές παρεμβάσεις για τη χρηματοδότηση δημοσίων πολιτικών και τη στήριξη των πολιτών.

Επειδή η κυβέρνηση οφείλει να λογοδοτήσει για τις διαπραγματεύσεις που έχει πραγματοποιήσει και για τις δυνατότητες διεύρυνσης του δημοσιονομικού χώρου που έχει εξετάσει.

Επειδή η Βουλή πρέπει να διαθέτει πλήρη εικόνα των πραγματικών δημοσιονομικών δυνατοτήτων πριν από την ψήφιση του Προϋπολογισμού του 2027.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Ποιος καθόρισε το όριο των 2,2 δισ. ευρώ; Προέκυψε από απαίτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή από τις δημοσιονομικές και φορολογικές επιλογές της ελληνικής κυβέρνησης; Ποια συγκεκριμένα έγγραφα και τεχνικοί υπολογισμοί τεκμηριώνουν το ποσό αυτό;

2. Εφόσον ο δημοσιονομικός χώρος μπορεί να διευρύνεται όπως παραδέχθηκε η κυβέρνηση, για ποιον λόγο τα 2,2 δισ. ευρώ παρουσιάζονται ως ανυπέρβλητο ταβάνι; Ποιες δυνατότητες διεύρυνσής του δημοσιονομικού χώρου αναγνωρίζει σήμερα η κυβέρνηση και ποιες από αυτές υπήρχαν ήδη κατά τον αρχικό υπολογισμό;

3. Πόσο πρόσθετο δημοσιονομικό χώρο έχει ζητήσει η ελληνική κυβέρνηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα έτη 2026 και 2027; Πότε υποβλήθηκαν οι σχετικές προτάσεις, ποιο ήταν το περιεχόμενό τους και ποια η απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; Ποιες προτάσεις έγιναν αποδεκτές και ποιες απορρίφθηκαν;

4. Ποιες πρωτοβουλίες έχει αναλάβει η κυβέρνηση για τη διεύρυνση του δημοσιονομικού χώρου μέσω μέτρων διακριτικής ευχέρειας στα έσοδα (DRM);

Έχει εξετάσει τη φορολόγηση των υπερκερδών των διυλιστηρίων, των εταιρειών ενέργειας, του τραπεζικού τομέα ή των υψηλών εισοδημάτων από μερίσματα; Ποια η εκτιμώμενη δημοσιονομική απόδοση κάθε μέτρου και ποια η σχετική συζήτηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;

5. Ποιες δυνατότητες έχει εξετάσει η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων δημοσιονομικών παρεμβάσεων ως έκτακτων ή μη επαναλαμβανόμενων (one-off); Ποιες σχετικές προτάσεις έχει υποβάλει και ποια ήταν η απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής;

6. Έχει εξετάσει η κυβέρνηση τη χρηματοδότηση πρόσθετων κοινωνικών παρεμβάσεων, όπως η επαναφορά της 13ης σύνταξης και του 13ου μισθού στο Δημόσιο, ο προσωρινός μηδενισμός του ΦΠΑ στα βασικά τρόφιμα και στα φάρμακα και η μείωση του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα καύσιμα, μέσω πρόσθετων δημοσίων εσόδων ή άλλων δημοσιονομικά επιτρεπόμενων μέτρων; Ποιες σχετικές κοστολογήσεις έχουν εκπονηθεί και ποιες προτάσεις έχουν τεθεί υπόψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής;

7. Πώς αξιολογεί η κυβέρνηση και το αρμόδιο Υπουργείο τις παραπάνω αποκλίσεις προβλέψεων πρωτογενούς αποτελέσματος Γενικής Κυβέρνησης στους Προϋπολογισμούς αυτές σε συνδυασμό με τις δεσμεύσεις για την πορεία των καθαρών δαπανών;

8. Ποιο είναι το σημερινό εκτιμώμενο δημοσιονομικό περιθώριο για πρόσθετες παρεμβάσεις το 2027; Ποια εναλλακτικά σενάρια έχουν εξεταστεί για τη διεύρυνσή του και ποια συγκεκριμένα μέτρα θα μπορούσαν να το αυξήσουν;

9. Προτίθεται η κυβέρνηση να ενημερώσει πλήρως τη Βουλή, πριν από την ψήφιση του Προϋπολογισμού του 2027, για το σύνολο των συζητήσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις δυνατότητες πρόσθετων κοινωνικών παρεμβάσεων;

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός να καταθέσει στη Βουλή, για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2025 έως την ημερομηνία απάντησης, τα ακόλουθα έγγραφα:

1. Το σύνολο των εγγράφων, τεχνικών υπολογισμών, εισηγήσεων και δημοσιονομικών πινάκων βάσει των οποίων προσδιορίστηκε το ποσό των 2,2 δισ. ευρώ ως διαθέσιμος δημοσιονομικός χώρος, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εναλλακτικών σεναρίων.

2. Όλες τις επίσημες επιστολές, προτάσεις και υπομνήματα που έχει αποστείλει η ελληνική κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη διεύρυνση του δημοσιονομικού χώρου για τα έτη 2026 και 2027.

3. Το σύνολο των απαντήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί των σχετικών ελληνικών προτάσεων.

4. Τα διαθέσιμα πρακτικά, υπηρεσιακά σημειώματα και καταγραφές συναντήσεων ή τηλεδιασκέψεων μεταξύ στελεχών του Υπουργείου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αντικείμενο τον δημοσιονομικό χώρο, τις καθαρές δαπάνες και τις δυνατότητες πρόσθετων δημοσιονομικών παρεμβάσεων.

5. Τη σχετική υπηρεσιακή ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μέτρα διακριτικής ευχέρειας στα έσοδα (DRM), έκτακτα μέτρα (one-off) και εναλλακτικά δημοσιονομικά σενάρια.

6. Τις τεχνικές εισηγήσεις και κοστολογήσεις που έχουν εκπονηθεί σχετικά με πρόσθετη φορολόγηση των υπερκερδών των διυλιστηρίων, των ενεργειακών εταιρειών, των τραπεζών και των υψηλών εισοδημάτων από μερίσματα, καθώς και τη σχετική αλληλογραφία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον υφίσταται.

7. Τις τεχνικές εισηγήσεις, δημοσιονομικές αξιολογήσεις και κοστολογήσεις που έχουν εκπονηθεί σχετικά με τη χρηματοδότηση της 13ης σύνταξης, του 13ου μισθού στο Δημόσιο, του μηδενισμού του ΦΠΑ στα βασικά αγαθά και στα φάρμακα και της μείωσης του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα καύσιμα.

8. Τους αναλυτικούς πίνακες για τα πραγματοποιηθέντα και προβλεπόμενα πρωτογενή πλεονάσματα της Γενικής Κυβέρνησης κατά τα έτη 2025–2027, τους αντίστοιχους επίσημους στόχους του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού-Διαρθρωτικού Σχεδίου και τις αποκλίσεις από αυτούς.

9. Κάθε υπηρεσιακή εισήγηση ή τεχνική αξιολόγηση που εξετάζει δυνατότητες διεύρυνσης του δημοσιονομικού χώρου πέραν του ποσού των 2,2 δισ. ευρώ.

Για όσα από τα ζητούμενα έγγραφα δεν υφίστανται, να δοθεί ρητή σχετική απάντηση.Σε περίπτωση μη κατάθεσης συγκεκριμένων εγγράφων, να προσδιοριστούν αυτά και να αιτιολογηθεί ειδικά η αδυναμία κατάθεσής τους, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

Οι ερωτώντες και αιτούντες Βουλευτές

Νίκος Παππάς

Ακρίτα Έλενα

Αναστασοπούλου Ζωή

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ρένα

Κυριακόπουλος Γιώργος

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Παπαηλιού Γιώργος

Πολάκης Παύλος